

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / KOHTEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Kankaan koulu

Kuvateksti: Koulu pohjoisesta.
Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Veera Saastamoinen
Kuvausaika: 23.7.2020

Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Joukio Olli
Kuvausaika: 6.9.2010

Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Joukio Olli
Kuvausaika: 26.4.2010

Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Joukio Olli
Kuvausaika: 6.9.2010

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Joukio Olli
Kuvausaika: 6.9.2010

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Joukio Olli
Kuvausaika: 6.9.2010

Kuvateksti: Koulun laajennusosa rakenteilla vuonna 1992. Kuva Suurenos pinnakkaisesta.
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Björkqvist Anneli
Kuvausaika: 1992
Viitteet: Valokuva Satakunnan Museo. Noormarkun rakennusinventointi 1993.

Kunta:	Pori
Kylä/kosa:	Noormarkku (Noormarkku)
Kiinteistötunnus:	609-464-1-133
Sijainti:	Vanha Vaasantie 168, 29600 Pori (Noormarkku)
Kohdeluokka:	A - suojeltava kohde
Arvotus:	ei määritelty
Ajoitus:	1930 - 1990-luku
Tietotila:	inventoitu kohde
Inventoija:	Joukio Olli
Inventointipvm:	6.9.2010

Museoalan ontologian käsitteet

opetusrakennukset ·

Historia

Noormarkun kylän ensimmäinen koulu oli Antti Ahlströmin perustama Tehtaan kansakoulu, joka aloitti toimintansa vuonna 1874. Koulu oli yksityinen yläkansakoulu, joka oli tarkoitettu Ahlströmin työntekijöiden lapsille. Noormarkkulaisten kansanopetuksesta huolehti kuitenkin edelleen pääasiassa seurakunta. Vuonna 1892 Noormarkku jaettiin kymmeneen ja vuoteen 1910 mennessä kahteentoista koulupiiriin, joissa toimi kolme kiertokoulua.

Finpyyn kylä sai ensimmäisen kansakoulunsa sen jälkeen, kun Tehtaan koulu oli käynyt ahtaaksi. Finpyyn koulurakennus valmistui vuonna 1912. A.Ahlström osakeyhtiö avusti myös tämän koulun toimintaa. Syksyllä 1917 kuntakokous päätti perustaa kunnallisen alakansakoululaitoksen, joka lakkautti samalla seurakunnan kiertokoulut. Noormarkun kunnan alue jaettiin neljään alakansakoulupiiriin.

Vuonna 1921 annettu oppivelvollisuuslaki aiheutti sen, että Tehtaan koulu oli käynyt ahtaaksi. Uuden lain myötä Noormarkkuun oli perustettava kunnallinen

yläkansakoululaitos. Kesäkuussa 1927 kunnanvaltuusto kehotti Noormarkun koulupiiriä ryhtymään toimiin uuden kansakoulun rakentamiseksi.

Nykyisin Kankaan kouluna tunnettu Noormarkun koulu valmistui porilaisen rakennusmestari Lauri Mattilan suunnitelmien mukaan vuonna 1930 ja yläkansakoululaiset siirtyivät näihin tiloihin. Kiinteistötietojärjestelmän mukaan Koulutalon tontti lohottiin A.Ahlström osakeyhtiön omistamista Kartanon maista vuonna 1932. Noormarkun koulun valmistuttua Tehtaan kansakoulun toiminta loppui.

Koulun tontille valmistui 1950-luvulla kaksi opettajien asuntoa. Kankaan koulua laajennettiin matalammalla osalla etelään 1980-1990-luvulla. Alkuperäinen osa jäi edelleen paikoilleen.

Kuvaus

Rakennus on suurikokoinen, graniittiharkkoperustainen ja kahdella siipirakennuksella varustettu. Tyyllillisesti koulu edustaa klassismia aumakattoineen. Ulkovuoraus on pystylautaa peiterimoin, kulmissa on rustikoidut liseenit. Ulkoväreinä on vuonna 1993 ollut vaaleanpunainen valkoisin listoituksin. Nyttemmin vaalean keltainen valkoisin listoituksin.

1930-luvun koulurakennus maisemallisesti erittäin merkittävällä paikalla Vanhan Vaasantien varrella. Tontilla on alun perin vuonna 1930 valmistunut hirsirunkoinen klassistisia piirteitä omaava koulurakennus, joka on laajennettu matalammalla osalla etelään 1980-1990-luvun vaihteessa. Rakennuksen alkuperäinen osa on hyvin säilynyt. Koulurakennuksen lisäksi tontilla on 1950-luvulla valmistunut rankorakenteinen porrastettu kahden asunnon ketjutalo, joka valmistui alun perin opettajien asunnoiksi. Myös tämä rakennus on hyvin säilynyt.

Arviointi

Luokka A: suojeltava kohde

Edustaa 1930-luvun koulurakentamista. Kohteella on rakennushistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Koulutontin 1930-luvun ja 1950-luvun rakennuskanta on erittäin hyvin säilynyttä ja edustaa rakennusajankohdilleen tyypillisiä arkkitehtonisia ratkaisuja. Sekä koulurakennuksen alkuperäinen osa että opettajien asuinrakennus muodostavat toisistaan poikkeavista rakennusajankohdistaan sekä tyyleistään huolimatta arvokkaan kokonaisuuden, mikä kertoo samalla alueen kouluhistoriasta sekä kunnallisesta kehityksestä.

Arvot:

Rakennushistoriallinen
Historiallinen (sivistyshistoriallinen)
Maisemallinen

Suulliset tiedot

Koulun henkilökunta.

Lähiympäristö/pihapiiri

Kankaan koulu sijaitsee peltoaukean reunalla Vanhan Vaasantien varrella. Peltoaukealle on viime vuosina rakennettu omakotitaloja. Itäpuolella viereisellä tontilla sijaitsee Kaunokankaan entinen maatila. Tontit erottaa kookas kuusirivi. Länsipuolella viereisellä tontilla sijaitsee Pekkalan entinen maatila. Vanhan Vaasantien toisella puolella sijaitsee Paavontien risteys sekä iältään melko kirjavaa rakennuskantaa.

Piha-alue on koululle tyyppinen ja pääosin asfaltoitu. Entisten opettajien asuinrakennuksen piha-alue on pääasiassa nurmen peitossa. Tontin eteläosassa on sorapintainen urheilukenttä.

Lähteet

Kiinteistötietojärjestelmä, Maanmittauslaitos. www.ktj.fi

Maarit Grahn & Anna Sivula: Noormarkun historiaa - Erämaasta eletyksi paikaksi. Noormarkku 2008.

Björkqvist Anneli & Björkqvist Lauri: Noormarkun rakennuskulttuuria. Noormarkun kunta 1993.

Tiivistelmä

Rakennus on suurikokoinen, graniittiharkkoperustainen ja kahdella siipirakennuksella varustettu. Tyyllillisesti koulu edustaa klassismia aumakattoineen. Ulkovuoraus on pystylautaa peiterimoin, kulmissa on rustikoidut liseenit. Ulkoväreinä on vuonna 1993 ollut vaaleanpunainen valkoisin listoituksin. Nytemmin vaalean keltainen valkoisin listoituksin.

1930-luvun koulurakennus maisemallisesti erittäin merkittävällä paikalla Vanhan Vaasantien varrella. Tontilla on alun perin vuonna 1930 valmistunut hirsirunkoinen klassistisia piirteitä omaava koulurakennus, joka on laajennettu matalammalla osalla etelään 1980-1990-luvun vaihteessa. Rakennuksen alkuperäinen osa on hyvin säilynyt. Koulurakennuksen lisäksi tontilla on 1950-luvulla valmistunut rankorakenteinen porrastettu kahden asunnon ketjutalo, joka valmistui alun perin opettajien asunnoiksi. Myös tämä rakennus on hyvin säilynyt. (2010)

Rakennukset

Entinen opettajien asuinrakennus

Koulurakennus

Avustukset